

CÁC GIẢI PHÁP PHÒNG CHỐNG DỊCH BỆNH GIA SÚC, GIA CẦM TRONG NĂM 2018 TẠI HÀ NỘI

*Nguyễn Ngọc Sơn
Chi cục Thú y Hà Nội*

Có thể nói năm 2017, mặc dù có nhiều khó khăn do diễn biến thời tiết khí hậu bất thường, giá cả thị trường quá nhiều biến động, nhất là thời điểm Quý I/2017 giá thịt lợn giảm sâu chưa từng có trong lịch sử. Bên cạnh đó phương thức chăn nuôi nhỏ lẻ trên địa bàn thành phố tỷ lệ còn cao trên 60%, song với sự cố gắng nỗ lực của các cấp các ngành, chăn nuôi của thành phố vẫn tiếp tục phát triển, tăng cả về số lượng và chất lượng. Tổng đàn gia súc, gia cầm của Hà Nội năm qua vẫn đứng ở tốp đầu cả nước với đàn trâu bò 164.200 con; lợn trên 1,6 triệu con; gia cầm 29 triệu con (trong đó gà 19,5 triệu con); đàn chó, mèo 412.751 con. Tỷ trọng chăn nuôi chiếm trên 55% giá trị GDP trong sản xuất nông nghiệp. Để có được kết quả trên, có những đóng góp không nhỏ của ngành Thú y Hà Nội đã được các cấp, các ngành ghi nhận, đó là không để dịch bệnh lớn xảy ra trên địa bàn thành phố, công tác kiểm dịch, kiểm soát giết mổ động vật và sản phẩm động vật được tăng cường làm tốt, công tác tuyên truyền, thanh tra chuyên ngành được tăng cường. Tuy nhiên, hiện nay thời tiết khí hậu thường có những biến động khó lường, lượng động vật và sản phẩm động vật lưu thông trên địa bàn quá lớn. Bên cạnh đó giá cả thị trường, giá thịt, trứng, sản phẩm động vật các loại, thức ăn chăn nuôi, thuốc thú y, việc xuất nhập động vật, sản phẩm động vật cũng thường có những biến động bất thường làm ảnh hưởng không nhỏ đến tình hình dịch bệnh đàn gia súc, gia cầm trên địa bàn thành phố.

Để tiếp tục duy trì và phát triển chăn nuôi hiệu quả bền vững trong năm 2018, ngành Thú y đã tham mưu Sở Nông nghiệp và PTNT một số giải pháp trọng tâm trong công tác phòng chống dịch bệnh đàn gia súc, gia cầm, đó là:

Thứ nhất: Thực hiện tốt công tác dự tính, dự báo về thời tiết khí hậu, tốc độ phát triển,

tình hình chăn nuôi, giá cả thị trường tại các địa phương.

Trên thực tế nhìn lại năm 2017, ngành chăn nuôi gặp không ít khó khăn do những biến động bất thường, khó lường, đó là diễn biến thời tiết khí hậu nắng nóng, rét đậm, rét hại. Tháng 10/2017 một trận mưa lũ gây ngập úng trên diện rộng ở một số huyện (Chương Mỹ, Ứng Hòa, Thanh Oai ...) làm ảnh hưởng không nhỏ đến các hộ chăn nuôi. Tháng 4/2017 giá thịt lợn xuống tới mức thấp chưa từng có trong lịch sử ngành chăn nuôi nước ta (12 - 15.000 đồng/kg) làm người chăn nuôi điêu đứng. Xuất phát từ thực tế trên, việc dự tính, dự báo để tuyên truyền hướng dẫn cho người chăn nuôi chủ động đối phó với những biến động trên là rất cần thiết và quan trọng. Năm 2018, ngành Thú y phối hợp với các ngành liên quan để làm tốt hơn công tác cập nhật thông tin, nhất là phối hợp với các cơ quan truyền thông, các doanh nghiệp để cập nhật thông tin, kịp thời tuyên truyền cho người chăn nuôi chủ động nắm bắt thông tin. Chỉ đạo mạng lưới thú y cơ sở thực hiện tốt việc thống kê đàn gia súc gia cầm, phân loại các đối tượng sử dụng, gia súc gia cầm sinh sản, gia súc gia cầm thương phẩm để dự báo cân đối việc sử dụng gia súc gia cầm, nhất là gia súc gia cầm thương phẩm trên địa bàn để góp phần tích cực cân đối cung - cầu, hạn chế tình trạng dư thừa thịt thương phẩm làm hạ giá thành như đã xảy ra năm 2017.

Phối hợp với các đơn vị liên quan thuộc Sở Nông nghiệp và PTNT (Trung tâm Phát triển chăn nuôi, Trung tâm Khuyến nông ...) và các doanh nghiệp tăng cường tổ chức các hội nghị, hội thảo đối với các hộ chăn nuôi lớn để cung cấp thông tin, giá cả thị trường (trong nước, thế giới) giúp các hộ chăn nuôi ký kết hợp tác tạo chuỗi liên kết tiêu thụ sản phẩm hiệu quả hơn nữa.

Thứ hai: Tham mưu các cấp chính quyền cụ thể hóa kế hoạch phòng chống dịch bệnh trên địa bàn toàn thành phố.

Ngay từ đầu năm, Chi cục Thú y Hà Nội đã tham mưu thành phố ban hành Kế hoạch phòng chống dịch bệnh trên địa bàn toàn thành phố (Kế hoạch số 23/KH-UBND ngày 23/1/2018). Theo đó các nội dung cụ thể là đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho nhân dân về phòng chống dịch bệnh, giám sát dịch bệnh, tiêm phòng, vệ sinh tiêu độc, thanh tra, kiểm tra, quản lý giống, thuốc thú y, thức ăn chăn nuôi. Tăng cường hoạt động kiểm dịch, kiểm soát giết mổ, vệ sinh thú y và quản lý, phát triển chăn nuôi theo vùng, xã trọng điểm ngoài khu dân cư. Để các nội dung được triển khai có hiệu quả, thời gian tới ngành Thú y sẽ tập trung đôn đốc UBND các quận/huyện căn cứ kế hoạch phòng chống dịch của UBND Thành phố xây dựng chi tiết kế hoạch của địa phương và chỉ đạo UBND các xã/phường, thị trấn, các đơn vị trực thuộc triển khai công tác phòng chống dịch có hiệu quả, đúng qui định.

Thứ ba: Nâng cao tỷ lệ tiêm phòng vaccin cho đàn gia súc, gia cầm và giám sát dịch bệnh tại các địa phương.

Đây là một trong những giải pháp nhằm tạo miễn dịch chủ động cho đàn gia súc, gia cầm và cũng là giải pháp nâng cao ý thức chấp hành pháp luật cho người dân thực hiện theo qui định tại thông tư 07/2016/TT-BNNPTNT ngày 31/5/2016 của Bộ Nông nghiệp và PTNT. Năm 2018, Chi cục Thú y Hà Nội sẽ tổ chức tiêm phòng đại trà 2 đợt/năm (đợt 1 vào tháng 3- 4 /2018, đợt 2 vào tháng 9-10/2018). Ngoài 2 đợt đại trà nêu trên, chỉ đạo thú y viên tiêm phòng bổ sung và tuyên truyền để người chăn nuôi chủ động mua vaccin tiêm phòng bổ sung hàng tháng cho đàn gia súc, gia cầm mới nhập về nuôi chưa tiêm phòng; đàn đã tiêm nhưng hết thời gian bảo hộ theo qui định của Cục Thú y. Kiên quyết xử lý những tổ chức, cá nhân không thực hiện tiêm phòng theo qui định. Một số loại vaccin sẽ được tiến hành tiêm phòng, đó là với đàn trâu bò sẽ tiêm phòng 2 loại vaccin là tụ

huyết trùng và LMLM; đàn lợn tiêm phòng LMLM, tai xanh, tụ huyết trùng, dịch tả, đóng dấu; đàn gia cầm tiêm phòng các loại vaccin cúm, Newcastle, Gumboro ...

Đối với các bệnh phải tiêm phòng bắt buộc phải đảm bảo tỷ lệ tiêm phòng trên 80% tổng đàn. Đối với bệnh dại, tiêm phòng cho đàn chó, mèo trong diện phải tiêm đạt 100%. Tỷ lệ bảo hộ sau tiêm phòng phải đảm bảo trên 70%. Trong thời gian tổ chức các đợt tiêm phòng đại trà, Chi cục Thú y sẽ phối hợp với các ngành liên quan tham mưu thành phố đi kiểm tra việc triển khai tại các quận/huyện, đồng thời làm tốt công tác tuyên truyền để giúp người dân nâng cao nhận thức và thấy rõ hiệu quả của việc tiêm phòng, nhất là tiêm phòng vaccin đại cho đàn chó, mèo.

Giám sát dịch bệnh là một trong những khâu quan trọng để chủ động đối phó khi có dịch. Những năm qua, công tác này đã được quan tâm hơn so với trước đây. Phát huy kết quả đạt được, năm 2018, Chi cục Thú y sẽ tăng cường chỉ đạo mạng lưới thú y cơ sở, thường xuyên giám sát dịch bệnh đến tận thôn, xóm, hộ chăn nuôi để kịp thời phát hiện xử lý nhanh gọn, không để dịch bệnh lây lan ra diện rộng. Thường xuyên tổ chức lấy mẫu chủ động giám sát lưu hành virus để dự tính, dự báo sớm dịch bệnh. Khi có động vật ốm, chết, có dấu hiệu nghi ngờ bệnh truyền nhiễm nguy hiểm phải kịp thời lấy mẫu xét nghiệm để chẩn đoán xác định nguyên nhân. Thông báo và áp dụng khẩn cấp các biện pháp chống dịch khi xác định là bệnh dịch nguy hiểm. Đảm bảo không chế nhanh gọn, không để lây lan ra diện rộng. Lấy mẫu giám sát sau tiêm phòng để đánh giá hiệu quả bảo hộ của vaccin đã tiêm phòng cho đàn vật nuôi.

Thứ tư: Tổ chức vệ sinh, tiêu độc, khử trùng, tổng tẩy uế môi trường.

Năm 2018 sẽ thực hiện 6 đợt, trong đó tập trung vệ sinh tiêu độc vào thời điểm nguy cơ cao trước và sau Tết Nguyên đán, sau tiêm phòng 2 đợt đại trà và vệ sinh tiêu độc sau mùa mưa lũ. Ngoài ra thực hiện vệ sinh tiêu độc khi có ổ dịch hoặc khi có phát động tháng vệ sinh tiêu

độc của Bộ Nông nghiệp & PTNT. Hướng dẫn UBND các quận, huyện, thị xã chủ động bố trí kinh phí và tổ chức phát động vệ sinh tiêu độc, khử trùng định kỳ tại các khu vực có nguy cơ cao theo hướng dẫn của cơ quan chuyên môn. Cấp kinh phí và chỉ đạo các ngành liên quan thu hồi, tiêu hủy vỏ lọ, bao bì theo đúng qui định, đảm bảo không gây ô nhiễm môi trường sinh thái. Dự kiến năm 2018 sẽ có diện tích khoảng 300 triệu m² trên địa bàn thành phố được phun thuốc sát trùng vệ sinh tiêu độc.

Thứ năm: Thực hiện tốt hơn công tác kiểm dịch, kiểm soát giết mổ, kiểm tra vệ sinh thú y động vật và sản phẩm động vật.

Thực hiện kiểm dịch tận gốc đối với động vật và sản phẩm động vật; kiểm soát chặt chẽ việc vận chuyển động vật và sản phẩm động vật ra, vào địa bàn thành phố theo Thông tư số 25/2016/TT-BNNPTNT ngày 30/6/2016 của Bộ Nông nghiệp và PTNT quy định về kiểm dịch động vật trên cạn. Phối hợp với các tỉnh/thành phố kiểm soát việc vận chuyển, kinh doanh gia súc gia cầm ra, vào địa bàn Hà Nội. Kiên quyết xử lý những trường hợp vi phạm các qui định của Nhà nước về phòng chống dịch bệnh gia súc, gia cầm.

Tập trung triển khai các nội dung về quản lý giết mổ tại Quyết định số 5003/QĐ-UBND ngày 28/7/2017 về việc điều chỉnh, bổ sung Quyết định số 5791/QĐ-UBND ngày 12/12/2012 của UBND thành phố về việc phê duyệt quy hoạch hệ thống cơ sở giết mổ, chế biến gia súc, gia cầm trên địa bàn thành phố Hà Nội đến năm 2020. Theo đó có 16 điểm giết mổ thuộc 7 huyện được bổ sung quy hoạch gồm Mỹ Đức, Thanh Oai, Chương Mỹ, Đan Phượng, Ứng Hòa, Mê Linh, thị xã Sơn Tây.

Tăng cường kiểm dịch động vật và sản phẩm động vật tại các đầu mối giao thông, nâng cao năng lực hoạt động của 9 chốt kiểm dịch liên ngành, đặc biệt tại các chốt đặt tại các cơ sở giết mổ (như Vạn Phúc, Hà Vĩ, Hải Bối, Minh Hiền ...) nhằm ngăn chặn gia súc, gia cầm không đủ điều kiện vào các lò mổ và vào trong thành phố.

Về quản lý hoạt động giết mổ, sẽ tập trung cao độ và bố trí đủ cán bộ thú y để kiểm tra, kiểm soát chặt chẽ tại các cơ sở giết mổ đã được chính quyền cho phép, đồng thời cũng tăng cường hướng dẫn các cơ sở nhỏ lẻ, hướng các cơ sở vào tập trung giết mổ để từng bước giảm giết mổ nhỏ lẻ tự phát.

Thứ sáu: Tăng cường quản lý giống và các cơ sở chăn nuôi.

Hà Nội hiện có tổng đàn gia súc, gia cầm đứng tốp đầu cả nước, tuy nhiên chăn nuôi trang trại, chăn nuôi quy mô lớn mới chiếm gần 40% tổng đàn, còn trên 60% là chăn nuôi nhỏ lẻ, tận dụng tại các hộ gia đình. Bên cạnh đó trên địa bàn thành phố còn có các cơ sở chăn nuôi trọng điểm của các công ty liên doanh, quốc doanh (như Công ty cổ phần chăn nuôi C.P. Việt Nam, Công ty cổ phần Giống gia cầm Lương Mỹ, RTD, Trung tâm Thực nghiệm và bảo tồn vật nuôi, Trung tâm Nghiên cứu gia cầm Thụy Phương...), vậy nên các cơ sở chăn nuôi nếu không được quản lý tốt cũng ảnh hưởng không nhỏ tới dịch bệnh đàn gia súc, gia cầm. Năm 2018, Chi cục Thú y sẽ tập trung hướng dẫn để các cơ sở chăn nuôi đăng ký xây dựng cơ sở an toàn dịch để từ đó tạo sản phẩm đầu ra có chất lượng, đảm bảo an toàn, xuất xứ rõ nguồn gốc. Như vậy sẽ vừa quản lý được các cơ sở chăn nuôi, vừa tạo điều kiện để các cơ sở chăn nuôi dần hình thành các chuỗi liên kết từ chăn nuôi, giết mổ, chế biến đến tiêu thụ sản phẩm.

Thứ bảy: Tăng cường quản lý hoạt động kinh doanh thức ăn chăn nuôi, thuốc thú y.

Đi đôi với số lượng, quy mô chăn nuôi lớn thì Hà Nội hiện cũng có số lượng cửa hàng kinh doanh buôn bán thức ăn chăn nuôi và thuốc thú y rất lớn. Theo thống kê trên địa bàn thành phố hiện có khoảng 1.400 cửa hàng kinh doanh thức ăn chăn nuôi, 735 cơ sở buôn bán kinh doanh thuốc thú y, khoảng 60 các trung tâm, cơ sở khám chữa bệnh gia súc, gia cầm. Năm 2018 ngành Thú y sẽ tập trung kiểm tra về điều kiện hành nghề, điều kiện vệ sinh thú y trong kinh doanh, buôn bán, kiểm tra chất lượng sản phẩm lưu thông trên thị

trường nhằm ngăn chặn các chất cấm sử dụng trong chăn nuôi, chất tạo nạc và các loại thuốc không nằm trong danh mục được phép lưu hành, đáp ứng cho ngành chăn nuôi phát triển sản xuất và đảm bảo an toàn thực phẩm.

Thứ tám: Tăng cường thanh tra, kiểm tra chuyên ngành.

Một thực tế cho thấy là bên cạnh tuyên truyền phải đi đôi với công tác thanh tra, kiểm tra để hướng các chủ hộ kinh doanh động vật, sản phẩm động vật tuân thủ pháp luật. Với chức năng quản lý nhà nước, còn gặp nhiều khó khăn về nhân lực, điều kiện trang thiết bị. Mặt khác theo quy định của Luật Thú y, bãi bỏ kiểm dịch nội tỉnh nên việc xác định nguồn gốc động vật tại các cơ sở, chợ đầu mối là rất khó khăn, song cán bộ thú y từ các cơ sở, quận/huyện đã và đang tăng cường khắc phục khó khăn, thực hiện đúng quy định. Phối hợp với các ngành liên quan như Công an, Quản lý thị trường, cơ quan thanh tra để kiểm tra, xử lý các đối tượng vi phạm. Năm 2017 ngành Thú y phối hợp với các ngành liên quan đã có 4.933 buổi kiểm tra với số cơ sở được kiểm tra là 18.496 lượt cơ sở; đã xử lý vi phạm 1.530 trường hợp (tăng 9,4% so với năm 2016). Dự kiến trong năm 2018 sẽ nâng cao hơn nữa chất lượng các cuộc thanh tra, nhất là nâng cao số lượng xử lý các vi phạm (khoảng trên 10%

so với năm 2017) để tiếp tục hướng cho các đối tượng chấp hành tốt hơn các quy định của pháp luật. Nội dung thanh tra, kiểm tra năm 2018 sẽ tập trung vào việc xác định nguồn gốc sản phẩm, kiểm dịch, kiểm soát giết mổ. Sử dụng xe chuyên dụng và dụng cụ chuyên ngành, test thử nhanh để kiểm tra chất cấm, chất tạo nạc, tồn dư kháng sinh nhằm xử lý vi phạm và đưa ra những cảnh báo giúp cho người dân, người tiêu dùng yên tâm sử dụng sản phẩm động vật.

Thứ chín: Nâng cao năng lực cho cán bộ thú y cơ sở.

Theo kế hoạch năm 2018, ngành Thú y sẽ phối hợp với các ngành liên quan tập trung đào tạo cho cán bộ công chức thực hiện các chức năng về thanh tra chuyên ngành. Đào tạo cho cán bộ cơ sở thực hiện tốt hơn công tác lấy mẫu, giám sát dịch bệnh và chức năng quản lý nhà nước tại cơ sở. Tổ chức Hội thi Trưởng thú y cơ sở giỏi, dự kiến trong Quý III/2018 vừa để nâng cao năng lực cho cán bộ cơ sở, vừa để động viên khuyến khích cán bộ chuyên môn thêm tâm huyết, gắn bó với nghề.

Với các giải pháp cụ thể trên, ngành Thú y rất mong nhận được sự quan tâm chỉ đạo của các cấp chính quyền, sự đồng thuận của người dân để năm 2018 không xảy ra dịch bệnh lớn, góp phần thúc đẩy chăn nuôi phát triển ổn định./.

Dây chuyền giết mổ gia cầm tại huyện Gia Lâm

Cán bộ thú y phối hợp với các ngành liên quan đi kiểm tra cơ sở về ATTP